

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ *και* ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

INSTITUTE of EUROPEAN
INTEGRATION and POLICY

Δελτίο για την
Τουρκική Οικονομία

Αύγουστος
Σεπτέμβριος

τεύχος 01/06

2006

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η Διεθνής συγκυρία

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στην ετήσια Σύνοδό του στη Σιγκαπούρη, ενέκρινε την κατοχύρωση περισσότερων δικαιωμάτων ψήφων στην Κίνα, στη Ν. Κορέα, στην Τουρκία και στο Μεξικό, σε μια κίνηση που αποσκοπεί στο να εκφράζεται καλύτερα η επιρροή τους στην παγκόσμια οικονομία. Στόχος της αλλαγής αυτής και μιας σειράς άλλων μεταρρυθμίσεων, είναι η αύξηση του μεριδίου των αναπτυσσόμενων χωρών και η δημιουργία ενός περισσότερο αντιπροσωπευτικού συστήματος διοίκησης του ΔΝΤ. Το μερίδιο της Τουρκίας αυξήθηκε από 0,764% σε 0,548%, ενώ ο Διευθυντής του ΔΝΤ, Rodrigo de Rato, υποστήριξε πως η περιοριστική νομισματική και δημοσιονομική πολιτική σε συνδυασμό με τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις στη δομή της τουρκικής οικονομίας θα αυξήσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην οικονομία της χώρας και θα προσελκύσουν περισσότερα επενδυτικά κεφάλαια.

Αυξήθηκε το δικαίωμα ψήφου της Τουρκίας στο ΔΝΤ.

Το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών δήλωσε πως η έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στερείται κοινής λογικής και μεροληπτεί πολιτικά εις βάρος της Άγκυρας. Η επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκρινε έκθεση, η οποία κατηγορεί την Τουρκία ότι δεν έχει πραγματοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις που έχει υποσχεθεί, προκειμένου να ενταχθεί στην Ε.Ε, ενώ κάνει αναφορά σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ελευθερίας της έκφρασης, διαφθοράς και θρησκευτικών μειονοτήτων.

Η Τουρκία απορρίπτει την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η Τουρκία στην 51^η θέση.

Η τουρκική οικονομία, σύμφωνα με την παγκόσμια κατάταξη του IMD για την ανταγωνιστικότητα των εθνικών οικονομιών, καταλαμβάνει την 51^η θέση για το 2006, υποχωρώντας κατά τρεις θέσεις σε σχέση με τη θέση που κατείχε το 2005.

Το Ιράν και η Τουρκία συμφώνησαν στην πραγματοποίηση κοινών επενδύσεων.

Το Ιράν και η Τουρκία συμφώνησαν να προχωρήσουν από κοινού στην επένδυση σε διυλιστήρια και πετροχημικά. Ο Ιρανός Υπουργός Πετρελαίου δήλωσε πως σκοπός της επίσκεψής του στην Τουρκία είναι η σύσφιξη των σχέσεων και η συνεργασία στον τομέα της ενέργειας του πετρελαίου, αλλά και το ενδεχόμενο εξαγωγής, μέσω της Τουρκίας, ιρανικού φυσικού αερίου προς την Ευρώπη.

Σε ανοδική πορεία η Finansbank.

Οι καταθέσεις της τουρκικής τράπεζας, το 46% της οποίας εξαγοράστηκε πρόσφατα από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, διπλασιάστηκαν το πρώτο εξάμηνο του 2006, διαψεύδοντας τις φήμες που ήθελαν το τουρκικό επενδυτικό κοινό να είναι δυσαρεστημένο με την αγοροπωλησία. Αξίζει να αναφερθεί πως, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Finansbank, μόλις 26 από τις 2,340,000 πιστωτικές κάρτες της τράπεζας ακυρώθηκαν, λόγω της εξαγοράς των μετοχών από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

Η τουρκική τράπεζα MNG εξαγοράζεται από το Λιβανέζικο όμιλο Hariri.

Η οικογένεια Hariri συμφώνησε να αγοράσει το 91% της τουρκικής τράπεζας MNG, η οποία δεν είναι καταχωρημένη στο τουρκικό χρηματιστήριο, αντί 160 εκατομμυρίων δολαρίων. Ο όμιλος Hariri μεταξύ άλλων κατέχει την εταιρεία Oger, της οποίας η θυγατρική, η Oger Telecom, αγόρασε πέρυσι σχεδόν το μισό από το κεφάλαιο της Turk Telecom που ιδιωτικοποιήθηκε.

Ο όμιλος Koc εκποίησε το 61,2% της Izocat στη γαλλική St. Gobain.

Ο τουρκικός όμιλος Koc δήλωσε πως πούλησε το 61,2% της βιομηχανίας γυαλιού *Izocat* στη γαλλική *St. Gobain* και στην *Alabama Industries* με έδρα το Κουβέιτ. Η αξία της βιομηχανίας εκτιμάται στα 280 εκατομμύρια δολάρια.

Προϊόν

Το δεύτερο τέταρτο του 2006 η τουρκική οικονομία κατέγραψε ρυθμό ανάπτυξης 7,5%, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στη σημαντική αύξηση της παραγωγής του βιομηχανικού κλάδου και στην αύξηση των εξαγωγών. Η υποτίμηση της τουρκικής λίρας και η ανάκαμψη των οικονομιών των κρατών μελών της Ευρωζώνης αύξησαν τις τουρκικές εξαγωγές, οι οποίες με τη σειρά τους επηρέασαν θετικά τη βιομηχανική παραγωγή. Η συνεισφορά του βιομηχανικού κλάδου στη συνολική ανάπτυξη ανήλθε στις 3,4 ποσοστιαίες μονάδες, σημειώνοντας άνοδο 10,5% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο, και η αντίστοιχη συνεισφορά του εμπορίου ανήλθε στις 1,8 ποσοστιαίες μονάδες, καταγράφοντας άνοδο 7,3% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο.

Συρρικνώθηκε κατά 1,1% η παραγωγή του αγροτικού τομέα.

7,5% ο ρυθμός ανάπτυξης για το δεύτερο τρίμηνο του 2006.

Την ίδια περίοδο, η παραγωγή του αγροτικού τομέα, σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2006, συρρικνώθηκε κατά 1,1% και ο ρυθμός ανάπτυξης του κατασκευαστικού τομέα ανήλθε στο 13,7%, μειωμένος κατά 50% σε σχέση με τον αντίστοιχο του πρώτου τριμήνου του 2006 (26,7%).

Ρυθμός Ανάπτυξης των κλάδων της τουρκικής οικονομίας (%)

Σταθερές τιμές

Τομείς	I. Τρίμηνο	II. Τρίμηνο	6 Μήνες
Αγροτικός τομέας	6.2	-1.1	1.3
Βιομηχανία	4.5	10.5	7.7
Κατασκευές	26.7	13.7	19.3
Εμπόριο	7.0	7.3	7.2
Μεταφορές και Τηλεπικοινωνίες	3.3	4.3	3.8
Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	-0.5	-1.3	-0.9
Έσοδα από Ακίνητη περιουσία	2.0	2.1	2.1
Ιδιωτικές Υπηρεσίες	4.9	4.4	4.6
Δημόσιες Υπηρεσίες	1.6	2.2	1.9
Ιδιωτικά Μη – Κερδοσκοπικά Ιδρύματα	1.0	1.1	1.1
Δασμολογικά Έσοδα	15.3	13.1	14.2
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	6.5	7.5	7.0
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν	6.4	8.5	7.5

Πηγή: Turkstat

Αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος κατά 8,5% το δεύτερο τρίμηνο του 2006.

Η παραγωγή του βιομηχανικού κλάδου αυξήθηκε κατά 11,4%.

Αξίζει να τονιστεί πως η παραγωγή του βιομηχανικού κλάδου τον Ιούνιο του 2006 αυξήθηκε κατά 11,4% σε σύγκριση με την παραγωγή του Ιουνίου του 2005. Η ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής οφείλεται ουσιαστικά στην κατασκευαστική βιομηχανία, η παραγωγή της οποίας αυξήθηκε τον Ιούνιο του 2006 κατά 11,3% σε σχέση με τα επίπεδα παραγωγής του 2005. Συγκεκριμένα, σημαντική άνοδο σημείωσαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006 σε σχέση με το αντίστοιχο του 2005 οι κλάδοι των χημικών προϊόντων (15,6%), των οχημάτων (10,4%) και των τροφίμων (7,5%), ενώ πτώση σημειώθηκε στην κλωστοϋφαντουργία (-4,9%) και στον κλάδο των πετρελαϊκών προϊόντων (-2,7%).

Ποσοστιαία μεταβολή σε ετήσια βάση

% Μεταβολής	2005	Απρίλιος 2006	Μάιος 2006	Ιούνιος 2006	Ιανουάριος -Ιούνιος
Βιομηχανία	5,4	7,3	9,3	11,4	6,5
Κατασκευαστική Βιομηχανία	4,8	7,5	9,4	11,3	6,3
Κλωστοϋφαντουργία	-11,8	0,2	-2,4	4,2	-4,9
Πετρελαϊκά προϊόντα	-0,1	7,3	2,1	3,5	-2,7
Χημικά προϊόντα	6,3	15,6	11,5	21,2	15,6
Τρόφιμα	6,2	7,3	10,9	6,3	7,5
Οχήματα	9,6	1,6	9,9	15,7	10,4

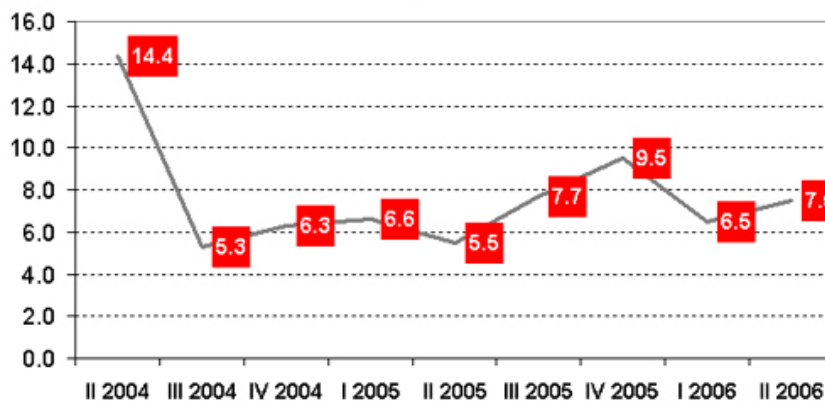
Πηγή: Turkstat

Ανοδο σημείωσαν οι κλάδοι των χημικών προϊόντων (15,6%), των οχημάτων (10,4%) και των τροφίμων (7,5%).

Τη δυναμική της τουρκικής οικονομίας μπορεί να μετριάσουν η ανατίμηση και το υψηλό επιτόκιο.

Ο ρυθμός ανάπτυξης 7% της τουρκικής οικονομίας, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006, τροφοδότησε με αισιοδοξία μερίδα οικονομολόγων, οι οποίοι πιστεύουν πως θα επιτευχθεί ή θα ξεπεραστεί, φτάνοντας το 6%, ο αρχικός στόχος του 5% για το 2006. Η τουρκική οικονομία παρουσιάζει μια δυναμική, η οποία οφείλεται στην ανοδική τάση της βιομηχανικής παραγωγής, στους υψηλούς ρυθμούς αξιοποίησης παραγωγικών δυνατοτήτων, κυρίως το Μάιο και τον Ιούνιο, και στην αύξηση των εξαγωγών. Η δυναμική αυτή ενδεχομένως να μετριαστεί μεσοπρόθεσμα από την πρόσφατη ανατίμηση της τουρκικής λίρας και τα υψηλά επίπεδα επιτοκίου, περιορίζοντας ουσιαστικά την ανάπτυξη της τουρκικής οικονομίας στο 5% ως το τέλος του 2005.

ΡΥΘΜΟΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΑΕΠ (%)

ΠΗΓΗ: Turkstat

Τα πρώτα σημάδια μετριασμού της δυναμικής φάνηκαν τον Αύγουστο.

Η ανάπτυξη θα περιοριστεί από τη συρρίκνωση της εσωτερικής ζήτησης.

Τα πρώτα δείγματα μετριασμού της δυναμικής της τουρκικής οικονομίας εμφανίστηκαν από τον Αύγουστο του 2006. Ο ρυθμός αξιοποίησης παραγωγικών δυνατοτήτων της κατασκευαστικής βιομηχανίας τον Αύγουστο μειώθηκε 3,4 ποσοστιαίες μονάδες από τον αντίστοιχο ρυθμό του Ιουνίου, φτάνοντας το 79,7%. Ο βασικός λόγος της παραπάνω μείωσης είναι η έλλειψη ζήτησης και ιδιαιτέρως η περιορισμένη εσωτερική ζήτηση, ενώ άλλοι παράγοντες είναι η έλλειψη ακατέργαστων πρώτων υλών, προβλήματα στο εργασιακό καθεστώς, έλλειψη ενεργειακών πόρων και οικονομικά προβλήματα. Η ποσότητα παραγωγής της κατασκευαστικής βιομηχανίας μειώθηκε τον Αύγουστο κατά 4,1% σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα.

Εμπόριο

Ο όγκος του εμπορίου της Τουρκίας συνέχισε την ανοδική του πορεία και το πρώτο εξάμηνο του 2006. Την περίοδο Ιανουαρίου – Ιουλίου το εμπορικό έλλειμμα αυξήθηκε κατά 29,1% σε σύγκριση με το έλλειμμα της ίδιας περιόδου την περυσινή χρονιά, ξεπερνώντας οριακά τα 30 εκατομμύρια δολάρια. Κατά τους πρώτους επτά μήνες του 2006 η αύξηση του όγκου των εισαγωγών έφτασε το 18,8%, ξεπερνώντας σημαντικά την άνοδο κατά 13% των συνολικών εξαγωγών.

Τους πρώτους επτά μήνες του 2006 οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 18,8%.

Εμπορικό Ισοζύγιο

Την περίοδο Ιανουαρίου – Ιουλίου το εμπορικό έλλειμμα αυξήθηκε κατά 29,1%.

Μήνες	Έτος	Εξαγωγές		Εισαγωγές		Εμπορικό Ισοζύγιο		Λόγος ΕΞ/ΕΙΣ (%)
		Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	
Ιαν. – Ιουλ.	2005	41148		64691		23542		63,6%
	2006	46485	13%	76879	18,8%	30394	29,1%	60,5%
Ιούλιος	2005	5763		9596		3833		60,1%
	2006	6868	19,2%	11448	19,3%	4580	19,5%	60%

Πηγή: Turkstat

Η διόγκωση του εμπορικού ελλείμματος είναι κυρίως αποτέλεσμα της εμπορικής δραστηριότητας των πρώτων μηνών του 2006, διότι μετά τον Απρίλιο το εμπορικό έλλειμμα παρουσιάζει μια πτωτική τάση. Την περίοδο Μαΐου – Αυγούστου, οι τουρκικές εξαγωγές αυξήθηκαν περίπου κατά 25% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, αυξάνοντας την ετήσια μεταβολή των τουρκικών εξαγωγών κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες (15,7%). Συγκεκριμένα, τον Αύγουστο, σύμφωνα με το Turkish Exporters Assembly, οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 27,1 % σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2006.

Εξαγωγές (εκ. \$)

Τον Αύγουστο οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 27,1 %.

	Ιαν.	Φεβρ.	Μάρτ.	Απρ.	Μάι.	Ιούν.	Ιούλ.	Αύγ.	Ιαν. – Αύγ.
2005	4,996	5,697	6,607	6,067	5,966	5,985	5,673	5,505	46,496
2006	4,920	6,098	7,493	6,414	7,270	7,674	6,943	6,995	53,805
Μεταβολή	-1,5%	7%	13,4%	5,7	21,9	28,2	22,4	27,1	15,7

Πηγή: Turkstat

Μετά τον Απρίλιο το εμπορικό έλλειμμα παρουσιάζει πτωτική τάση.

Τα αίτια αυτής της εξέλιξης είναι η υποτίμηση της τουρκικής λίρας κατά τους προηγούμενους μήνες, η μείωση της εσωτερικής ζήτησης, παράλληλα με τα υψηλά επίπεδα επιτοκίων, καθώς και η αύξηση της εξωτερικής ζήτησης, λόγω της ανάκαμψης των οικονομιών της Ευρωζώνης. Για την περίοδο Ιανουαρίου – Ιουλίου, το μερίδιο των τουρκικών εισαγωγών από την Ε.Ε. επί του συνόλου των εισαγωγών μειώθηκε κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες, σε σύγκριση με τα περυσινά επίπεδα, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο των τουρκικών εξαγωγών προς την Ε.Ε. αυξήθηκε κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες, αποτελώντας το 52,7% του όγκου των τουρκικών εξαγωγών.

Οι εισαγωγές από την Ε.Ε. μειώθηκαν κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες.

Εμπόριο Τουρκίας – Ε.Ε.

Περιοχές	Ιανουάριος - Ιούλιος			
	2005		2006	
	Αξία	Μερίδιο	Αξία	Μερίδιο
	Εξαγωγές			
Σύνολο Εξαγωγών	41148	100%	46485	100%
Ευρωπαϊκή Ένωση (25)	21548	52,4%	24475	52,7%
Υπόλοιπες Χώρες	19601	47,6%	22010	47,3%
	Εισαγωγές			
Σύνολο Εισαγωγών	64491	100%	76879	100%
Ευρωπαϊκή Ένωση (25)	27394	42,3%	30944	40,3%
Υπόλοιπες Χώρες	37297	57,7%	45935	59,7%

Πηγή: Turkstat

Μειώθηκε το μερίδιο των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Η ανατίμηση της τουρκικής λίρας θα επηρεάσει αρνητικά το εμπορικό ισοζύγιο...

Οι εξαγωγικοί τομείς που παρουσίασαν ιδιαίτερη άνοδο τους πρώτους οκτώ μήνες του 2006 σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, είναι η αυτοκινητοβιομηχανία και η βιομηχανία σχετικών ανταλλακτικών με αύξηση 18,3%, η βιομηχανία χημικών με άνοδο 33,9%, η ηλεκτρική και ηλεκτρονική βιομηχανία με αύξηση 20% και το εμπόριο σιδήρου και πολύτιμων μετάλλων με άνοδο 34,3%. Η κλωστοϋφαντουργία παραμένει ένας από τους σημαντικότερους εξαγωγικούς κλάδους της Τουρκίας, αλλά το μερίδιό της στο σύνολο των εξαγωγών μειώθηκε κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες. Αναφορικά με τις εισαγωγές για την ίδια περίοδο, τη μεγαλύτερη αύξηση σημείωσαν οι εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών με 30,6% σε σχέση με την περυσινή περίοδο, ενώ οι εισαγωγές ενδιάμεσων και κεφαλαιουχικών προϊόντων σημείωσαν άνοδο 18,9% και 12,1% αντίστοιχα.

...αλλά τα υψηλά επιτόκια ενδέχεται να περιορίσουν το εμπορικό έλλειμμα.

Τους επόμενους μήνες είναι πιθανή η συρρίκνωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, λόγω των υψηλών επιτοκίων που θα επιβαρύνουν την τουρκική οικονομία και θα μειώσουν την εσωτερική ζήτηση, ενώ ενδέχεται να περιοριστούν οι τουρκικές εξαγωγές, ως αποτέλεσμα των πρόσφατων ανατιμήσεων της τουρκικής λίρας.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για το πρώτο εξάμηνο του 2006 έφτασε τα 18,6 δις δολαρίων, καταγράφοντας αύξηση 41,4% σε σχέση με το έλλειμμα της ίδιας περιόδου πέρυσι. Η αρνητική αυτή εξέλιξη για την τουρκική οικονομία οφείλεται ουσιαστικά στη διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου και στη μείωση των εσόδων από τον τουρισμό και τις μεταφορές. Η κρίση στη Μέση Ανατολή, η γρίπη των πτηνών και το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου είχαν αρνητικές επιπτώσεις στον τουριστικό κλάδο, μειώνοντας τα αναμενόμενα κέρδη.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε κατά 41,4%.

Η γρίπη των πτηνών επηρέασε την το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

(Εκατομμύρια \$)	Ισοζύγιο Πληρωμών			
	Ιανουάριος - Ιούνιος		Ιούνιος	Ιούλιος
	2005	2006	2006	2006
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-13,194	-18,655	-2,566	-2,066
Εμπορικό Ισοζύγιο	-14,766	-19,936	-3,220	-3,772
Ισοζύγιο Υπηρεσιών	3,950	3,598	1,079	2,000
Ισοζύγιο Εισοδημάτων	-3,002	-2,973	-540	-397
Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων	624	656	115	103
Ισοζύγιο Χρηματ/κών Συναλλαγών	19,117	26,153	779	1447
Άμεσες Επενδύσεις	782	8,822	522	179
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου/Παραγωγών	6,858	-977	-863	1737
Λοιπές Επενδύσεις	11,477	18,308	1125	-469
Net Errors and Omissions	3,241	246	-98	625
Συναλλαγματικά Διαθέσιμα	-9,164	-7,744	1885	-6

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας (CBRT)

**Αναμένεται
περιορισμός
του
ελλείμματος
του ισοζυγίου
τρεχουσών
συναλλαγών
κατά τους
θερινή
περίοδο.**

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ενδέχεται να μειωθεί, λόγω της ανοδικής τάσης των εξαγωγών και της αναμενόμενης αύξησης των τουριστικών εσόδων κατά τη θερινή περίοδο. Οι θετικές επιδράσεις από τη συρρίκνωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου και την αύξηση των τουριστικών εσόδων είναι πιθανόν να περιοριστούν σε περίπτωση που συνεχιστεί η ανοδική πορεία της τιμής του πετρελαίου. Τον Ιούλιο το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε κατά 25% σε σχέση με το έλλειμμα που είχε καταγραφεί τον Ιούνιο. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σημαντικά στην άνοδο των εσόδων από υπηρεσίες, τα οποία διπλασιάστηκαν σε σύγκριση με τον Ιούνιο, ενώ σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2006 αυξήθηκαν κατά 18%.

**Τον Ιούλιο το
έλλειμμα
μειώθηκε κατά
25% σε σχέση
τον Ιούνιο.**

ΞΕΝΕΣ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (FDI)									
			2006				2005		2006
ΙΑΝ.	ΦΕΒΡ.	ΜΑΡΤ.	ΑΠΡ.	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝ.	ΙΟΥΛ.	ΙΑΝ. - ΙΟΥΛ.	ΙΑΝ. - ΙΟΥΛ.	
405	303	345	501	6719	572	279	2365	9124	

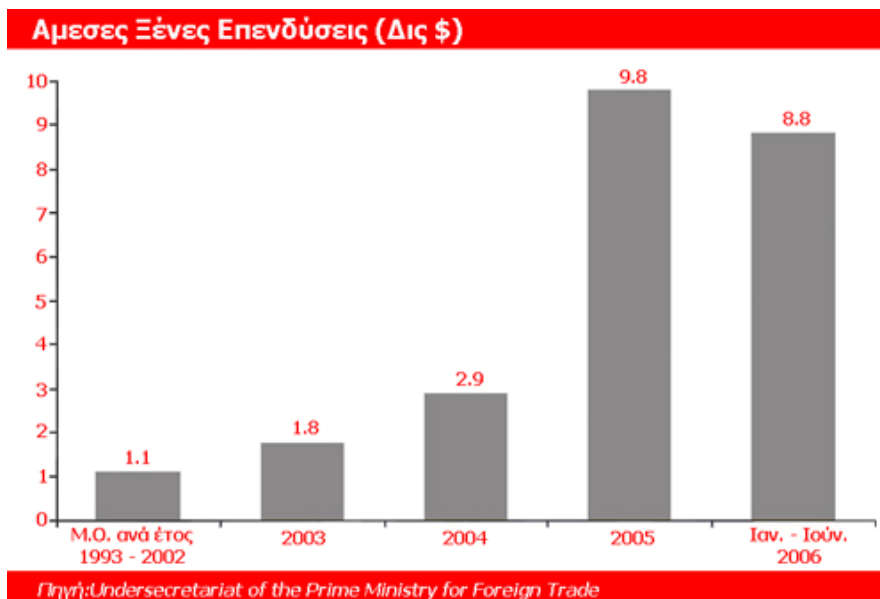
Πηγή: Undersecretariat of the Prime Ministry for Foreign Trade

Η εκροή επενδύσεων χαρτοφυλακίου και παραγώγων που ξεκίνησε από τον Απρίλιο, περιορίστηκε σημαντικά τον Ιούνιο, ενώ τον Ιούλιο το ισοζύγιο επενδύσεων χαρτοφυλακίου σημείωσε πλεόνασμα 1.461.000 δολαρίων. Μετά το πολύ υψηλό επίπεδο εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) το Μάιο (6.719 εκ. \$), οι ΑΞΕ ακολούθησαν μια καθοδική πορεία, φτάνοντας τον Ιούλιο μόλις τα 279 εκ. \$. Τον ίδιο μήνα σημειώθηκε και η μεγαλύτερη εκροή τουρκικών επενδύσεων (100 εκ. \$) μετά τον Ιανουάριο του 2006. Το πρώτο εξάμηνο του 2006 οι ΑΞΕ έφτασαν τα 8,8 δις δολάρια, σημειώνοντας αύξηση 1.028 % σε σύγκριση με τον όγκο των ΑΞΕ για την ίδια περίοδο τον προηγούμενο χρόνο.

**Το πρώτο
εξάμηνο του
2006 οι ΑΞΕ
αυξήθηκαν
κατά
1.028 %.**

Η «μαύρη τρύπα» του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παραμένει και μεγεθύνεται εξαιτίας των εισαγωγών πετρελαίου. Εάν το έλλειμμα δεν διατηρηθεί σε ανεκτό επίπεδο, ενδεχομένως, να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στη σταθερότητα της τουρκικής οικονομίας.

**Το έλλειμμα
χρηματοδοτεί
-ται από τις
καθαρές
εισροές ξένων
επενδυτικών
κεφαλαίων
χαρτοφυλα-
κίου.**

Το έλλειμμα χρηματοδοτείται από τις καθαρές εισροές ξένων επενδυτικών κεφαλαίων χαρτοφυλακίου και προβλέπεται να ξεπεράσει τα 28 δις. δολάρια στο τέλος του έτους. Το τρέχον έτος, το έλλειμμα θα χρηματοδοτηθεί σε ποσοστό 80% από τις ξένες επενδύσεις και το 2007 σε ποσοστό 70%. Να επισημανθεί ότι υπολογίζεται πως φέτος η Τουρκία θα προσελκύσει εισροές κεφαλαίων ύψους 15 δις. δολαρίων, δηλαδή ποσό ρεκόρ. Για να ενισχυθεί το οικονομικό περιβάλλον θα πρέπει να αυξηθούν οι ΑΞΕ σε σχέση με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, διότι οι πρώτες είναι αυτές ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση.

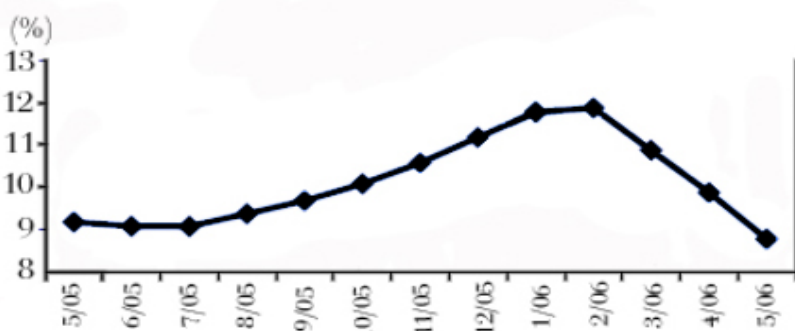
Υπολογίζεται πως φέτος η Τουρκία θα προσελκύσει εισροές κεφαλαίων ύψους 15 δις. δολαρίων.

Το τρίμηνο Μαΐου – Ιουλίου η ανεργία στην Τουρκία μειώθηκε στο 8,8%.

Απασχόληση

Το τρίμηνο Μαΐου – Ιουλίου η ανεργία στην Τουρκία μειώθηκε στο 8,8%, καταγράφοντας το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από το τρίτο τρίμηνο του 2001. Η πτώση των ποσοστών ανεργίας κατά την παρούσα περίοδο είναι μεγαλύτερη από την αναμενόμενη και οφείλεται στη μείωση του ρυθμού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, ο οποίος μειώθηκε σε 49,3% από 50% για την ίδια περίοδο του 2005, καθώς και στην αύξηση των εργαζομένων σε τομείς εκτός του αγροτικού κλάδου. Ο συνολικός αριθμός των ανέργων τον Ιούνιο του 2006 μειώθηκε κατά 60.000 άτομα σε σχέση με πέρυσι και ανήλθε στα 2.245.000 άτομα. Παρ' όλη τη μείωση του ποσοστού συνολικής ανεργίας στο 8,8%, το ποσοστό ανεργίας των παραγωγικών κλάδων, εκτός του αγροτικού, ανέρχεται στο 11,5%, από το οποίο το 10,3% αντιπροσωπεύει άνδρες ανέργους των κλάδων και το 16,5% γυναίκες ανέργους.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ (%)

Ο ρυθμός συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό μειώθηκε στο 49,3%.

Οι εργαζόμενοι στην Τουρκία έφτασαν τα 23.200.000 άτομα.

ΠΗΓΗ: Turkstat

Παρόλο που, κατά το διάστημα μεταξύ Ιουνίου 2005 έως Ιούνιο 2006, ο πληθυσμός των παραγωγικών ηλικιών αυξήθηκε κατά 870.000 άτομα, το εργατικό δυναμικό την ίδια περίοδο αυξήθηκε μόνο κατά 82.000 άτομα. Η απόκλιση αυτή καταγράφεται στη μείωση του ρυθμού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό από 50% τον Ιούνιο του 2005 σε 49,3% τον Ιούνιο του 2006. Ο αριθμός των εργαζομένων αυξήθηκε κατά 142.000 άτομα από τον αντίστοιχο της περυσινής περιόδου και έφτασε περίπου τα 23.200.000 άτομα. Επίσης, στην τουρκική οικονομία παρατηρείται μια μετακίνηση εργαζομένων από τον αγροτικό κλάδο προς τους άλλους παραγωγικούς τομείς, η οποία αναμένεται να αυξηθεί, καθώς θα συνεχίζεται η οικονομική μεγέθυνση της χώρας.

Οι γυναίκες αποτελούν το 27,2% του συνόλου των εργαζομένων.

Την περίοδο Μαΐου – Ιουλίου οι εργαζόμενοι στον αγροτικό τομέα μειώθηκαν κατά 715.000 άτομα, ενώ οι εργαζόμενοι στους υπόλοιπους κλάδους αυξήθηκαν κατά 857.000 άτομα. Η σταδιακή μετατόπιση του εργατικού δυναμικού από τον αγροτικό κλάδο προς τους άλλους παραγωγικούς κλάδους πιστοποιείται και από τη διάρθρωση των εργαζομένων. Το μερίδιο των εργαζομένων στον αγροτικό κλάδο επί του συνόλου των εργαζομένων μειώθηκε από 32,5% τον Ιούνιο του 2005 σε 29,2%, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του κλάδου των υπηρεσιών αυξήθηκε την ίδια περίοδο 2,5 ποσοστιαίες μονάδες, αντιπροσωπεύοντας το 45,9% των εργαζομένων. Επίσης, το 18,8% των εργαζομένων απασχολείται στη βιομηχανία και το 6,1% στις κατασκευές. Ισχυρή είναι η παρουσία του ανδρικού πληθυσμού στο σύνολο των εργαζομένων, καθώς κατέχουν το 72,8%, ενώ οι γυναίκες εργαζόμενες καταλαμβάνουν το υπόλοιπο 27,2%.

Την περίοδο Μαΐου – Ιουλίου οι εργαζόμενοι στον αγροτικό τομέα μειώθηκαν κατά 715.000 άτομα.

Εργαζόμενοι ανά κλάδο (1.000 άτομα)	Ιούνιος		
	2004	2005	2006
Αγροτικός Τομέας	7820	7494	6779
Εκτός Αγροτικού Τομέα	14368	15563	16420
Βιομηχανία	3961	4248	4362
Κατασκευές	1073	1303	1414
Υπηρεσίες	9334	10012	10644
Σύνολο Εργαζομένων	22188	23057	23199
Άνεργοι	24457	25362	25444
	2269	2305	2245

Πηγή: Turkstat

Το ποσοστό των ανασφάλιστων εργαζομένων στον αγροτικό τομέα μειώθηκε από 89% σε 88,2%.

Τέλος, αξίζει να τονιστεί πως την περίοδο Ιούνιος 2005 – Ιούνιος 2006 μειώθηκε κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες το μερίδιο των εργαζομένων που απασχολούνται χωρίς κοινωνική ασφάλιση συνδεδεμένη με την κύρια εργασία τους, φτάνοντας το 50,3%. Την ίδια περίοδο το ποσοστό των ανασφάλιστων εργαζομένων (η κοινωνική ασφάλιση να συνδέεται με την κύρια απασχόληση) μειώθηκε από 89% σε 88,2% στον αγροτικό τομέα και παρέμεινε σταθερό στο 34,6% στους άλλους παραγωγικούς τομείς.

Δημόσια Οικονομικά

Ο προϋπολογισμός τους πρώτους επτά μήνες του 2006 παρουσίασε πλεόνασμα 455 εκατομμυρίων τουρκικών λιρών, παρόλο που για το μήνα Ιούλιο καταγράφηκε έλλειμμα σχεδόν 2 δις τουρκικών λιρών. Την ίδια περίοδο το ισοζύγιο του προϋπολογισμού του δημοσίου τομέα σημείωσε πρωτογενές πλεόνασμα 26,092 εκ. δολαρίων, φτάνοντας το 90,2% του ετήσιου στόχου, ο οποίος είναι 32,246 εκ. δολάρια. Αυτή η θετική εξέλιξη οφείλεται ουσιαστικά στην αναζωογόνηση της εσωτερικής ζήτησης και στην επέκταση των έμμεσων φόρων.

Η επίτευξη του προκαθορισμένου από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στόχου του προϋπολογισμού της κεντρικής κυβέρνησης εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα των μέτρων για τις δαπάνες στον τομέα της υγείας.

Ο προϋπολογισμός τους πρώτους επτά μήνες του 2006 παρουσίασε πλεόνασμα 455 εκ. τουρκικών λιρών...

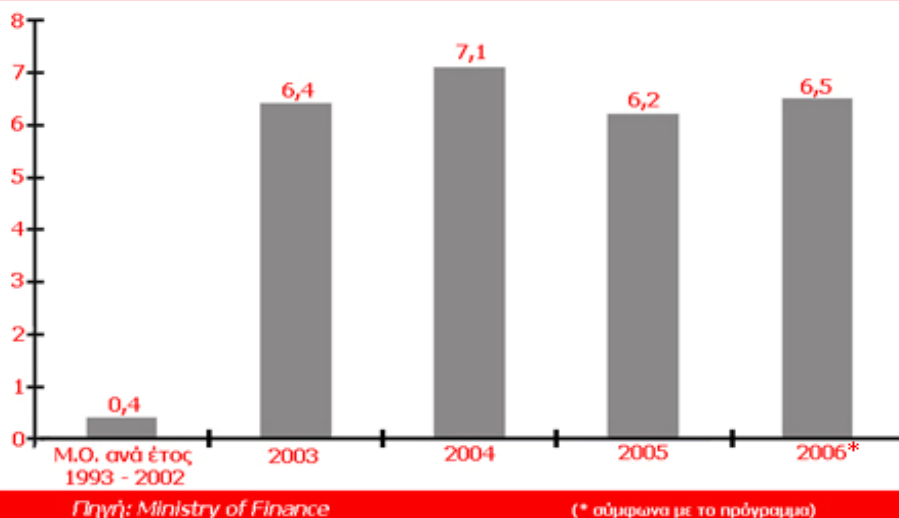
Τα φορολογικά έσοδα, όμως, ενδέχεται να μειωθούν λόγω του περιορισμού της εσωτερικής ζήτησης.

Εκατομμύρια τουρκ. λίρες	2006	2006	2006
	Ιούλιος	Ιαν. - Ιούλιος	Στόχος Προϋπ.
Δαπάνες	16,897	98,495	174,322
Δαπάνες για αποπληρωμή χρέους	5,762	28,638	46.260
Λοιπές Δαπάνες	11,135	69,858	128.062
Έσοδα	14,929	98,950	160.326
Έσοδα από φόρους	11,894	77,869	132.199
Λοιπά Έσοδα	2,593	17,846	21.372
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	-1,968	455	-13,996
Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης	3,794	29,092	32,264

...εξέλιξη που οφείλεται στην άνοδο της εσωτερικής ζήτησης και στην επέκταση των έμμεσων φόρων.

Η δημοσιονομική πολιτική της τουρκικής κυβέρνησης παραμένει προσηλωμένη στους δύο βασικούς στόχους της. Ο πρώτος είναι η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος ύψους 6,5% του ΑΕΠ και ο δεύτερος είναι ο περιορισμός του ελλείμματος των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης κάτω του 4,5% του ΑΕΠ.

Πρωτογενές Πλεόνασμα Δημοσίου Τομέα (% του ΑΕΠ)

Ο πληθωρισμός (CPI) του Αυγούστου μειώθηκε στο 10,26%.

Τον Αύγουστο, το πλεόνασμα του προϋπολογισμού έφτασε τα 474 εκ. τουρκικές λίρες.

Τα φορολογικά έσοδα, όμως, ενδέχεται να μειωθούν λόγω του περιορισμού της εσωτερικής ζήτησης.

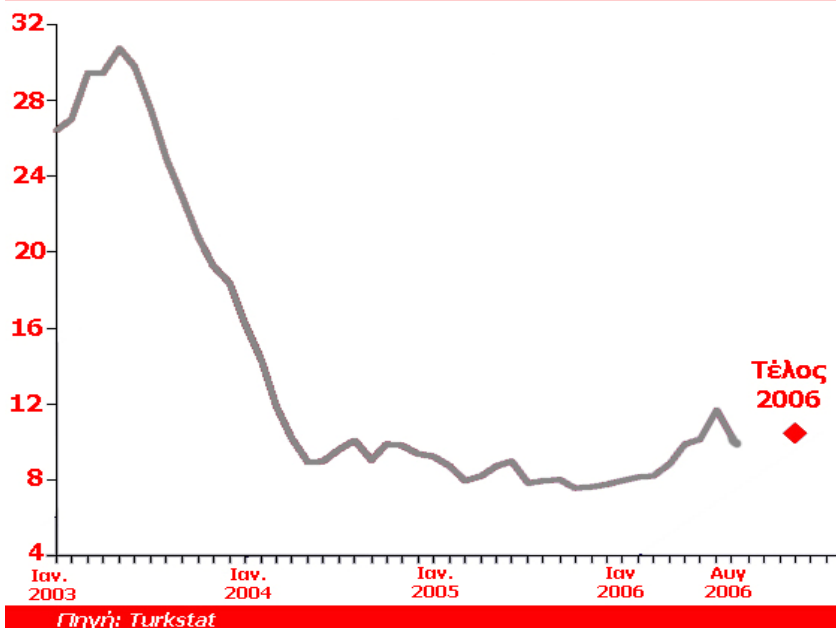
Τους επόμενους μήνες αναμένεται μια ενδεχόμενη άνοδος των δαπανών για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους, λόγω της αύξησης των επιτοκίων και της διατήρησής τους σε υψηλό επίπεδο. Επίσης, τα φορολογικά έσοδα ενδέχεται να μειωθούν, λόγω του περιορισμού της εσωτερικής ζήτησης, η οποία οφείλεται στην αύξηση του κόστους δανεισμού και στο γενικότερο επίπεδο τιμών. Ορισμένοι οικονομολόγοι προβλέπουν πως ο στόχος του 6,5% του ΑΕΠ για το πρωτογενές πλεόνασμα δε θα επιτευχθεί και το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα αγγίξει το 2% του ΑΕΠ. Το πλεόνασμα του προϋπολογισμού συνεχίστηκε και τον Αύγουστο, φτάνοντας τα 474 εκ. τουρκικές λίρες. Για την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου το πρωτογενές πλεόνασμα έφτασε τα 34,609 δις τουρκικές λίρες, εκπληρώνοντας κατά 107,3% τον ετήσιο στόχο του πρωτογενούς πλεονάσματος (32,246 δις).

Μετά την άνοδο των προηγούμενων τριών μηνών, ο πληθωρισμός του Αυγούστου έπεσε σε απροσδόκητα χαμηλά επίπεδα. Ο πληθωρισμός (CPI) του Αυγούστου μειώθηκε κατά 0,44% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, φτάνοντας το 10,26%.

Ο
πληθωρισμός
(CPI) του
Αυγούστου
μειώθηκε στο
10,26%.

Τον προηγούμενο μήνα ο πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 0,85% και έφτασε το 11,69%, ξεπερνώντας τις προσδοκίες της τουρκικής κυβέρνησης. Αυτή η θετική εξέλιξη οφείλεται στην ανατίμηση της τουρκικής λίρας τους τελευταίους δύο μήνες και στη μείωση των τιμών του πετρελαίου και άλλων κατηγοριών προϊόντων. Συγκεκριμένα, η πτώση του πληθωρισμού οφείλεται στη μείωση των τιμών στα τρόφιμα, σε μη – αλκοολούχα ποτά, στα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και στα υποδήματα.

Πληθωρισμός % (CPI)

Τα υψηλά
επιτόκια
ενδέχεται να
οδηγήσουν σε
περιορισμό
του πληθω-
ρισμού.

Η πτώση του
πληθωρισμού
οφείλεται στη
μείωση των
τιμών στα
τρόφιμα, σε μη
- αλκοολούχα
ποτά, στα
κλωστοϋφα-
ντουργικά
προϊόντα και
στα
υποδήματα.

Η επιβράδυνση της ζήτησης καταναλωτικών δανείων και η συρρίκνωση της εσωτερικής ζήτησης, λόγω του υψηλού επιπέδου επιτοκίων, ενδέχεται τους επόμενους μήνες να επιφέρει θετικά αποτελέσματα στον περιορισμό του πληθωρισμού. Επίσης, η συνέχιση της εισροής κεφαλαίων, λόγω των υψηλών επιτοκίων, θα υποστηρίξει βραχυπρόθεσμα την ανατιμητική τάση της τουρκικής λίρας, η οποία με τη σειρά της θα συνεισφέρει σημαντικά στον έλεγχο των πληθωριστικών πιέσεων.

Παρά τις παραπάνω θετικές εξελίξεις, ο πληθωρισμός στο τέλος του χρόνου δεν αναμένεται να φτάσει τον ετήσιο στόχο του 5%, όπως πρόσφατα παραδέχθηκε και ο Υπουργός Οικονομικών της Τουρκίας Ali Babacan. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας (CBRT), ο ετήσιος πληθωρισμός του 2006 θα φτάσει το 10,46%, ενώ αισιόδοξοι οικονομικοί αναλυτές υποστηρίζουν πως είναι πιθανόν στο τέλος του χρόνου ο πληθωρισμός να φτάσει το 8,9%.

Ο ετήσιος
στόχος του 5%
για τον
πληθωρισμό
του 2006
θεωρείται
ανέφικτος.

Η Κεντρική
Τράπεζα της
Τουρκίας
διατήρησε τα
βασικά
επιτόκια
αμετάβλητα.

Αγορές Χρήματος

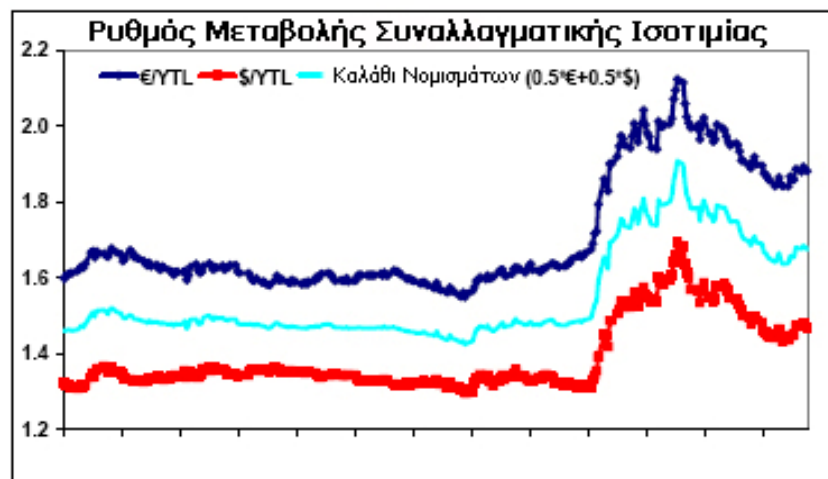
Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας (Κ.Τ.) στη συνεδρίασή της, στο τέλος Αυγούστου, διαπίστωσε μικρή βελτίωση στις μεσοπρόθεσμες προσδοκίες για τον πληθωρισμό. Η Κ.Τ. διατήρησε τα βασικά επιτόκια αμετάβλητα. Τα επιτόκια overnight παρέμειναν στο 17,5%, ενώ τα επιτόκια δανεισμού στο 22,5%.

Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας διατήρησε τα βασικά επιτόκια αμετάβλητα.

Οι εσωτερικές αγορές δεν ανέκαμψαν πλήρως από τις αναταράξεις της περιόδου Μαΐου – Ιουνίου. Παρ'όλ'αυτά, μέσα στον Αύγουστο τα επιτόκια των ομολόγων συνέχισαν την πτωτική τους πορεία. Την ίδια στιγμή η τουρκική λίρα, η οποία στις 26 Ιουνίου αντιμετώπισε τη μεγαλύτερη υποτίμηση έναντι του συναλλαγματικού καλαθιού (0,5€ + 0,5\$), σημείωσε σημαντική άνοδο. Στην περίοδο από 26 Ιουνίου έως 31 Αυγούστου η τουρκική λίρα ανατιμήθηκε έναντι του καλαθιού κατά 12,3%, ενώ στην ίδια περίοδο τα επιτόκια αυξήθηκαν κατά 3,5%. Η τάση για διατήρηση των ήδη υψηλών επιτοκίων στην τουρκική οικονομία και το ενδεχόμενο μιας νέας αύξησής τους αναμένεται να στηρίξει περαιτέρω την αξία του νομίσματος και τη συνέχιση της εισροής ξένων κεφαλαίων στην τουρκική οικονομία.

Από 26 Ιουνίου έως 31 Αυγούστου η τουρκική λίρα ανατιμήθηκε έναντι του καλαθιού κατά 12,3%.

Αγορά Συναλλάγματος

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας (CBRT)

Η απόδοση του πλέον δραστήριου ομολόγου της Τουρκίας, αυτού με λήξη στις 16 Ιουνίου 2008, έπεσε στις αρχές Αυγούστου στο 19,5%.

Η βασική διαφορά στο οικονομικό περιβάλλον τόσο της Τουρκίας, όσο και γενικότερα των αναδυόμενων αγορών την περίοδο μετά τις δονήσεις του Ιουνίου, προήλθε από τα στοιχεία της αμερικανικής οικονομίας. Τα αρνητικά στοιχεία στην αγορά κατοικίας και στην απασχόληση στις Η.Π.Α., επιβεβαίωσαν τις προσδοκίες για τερματισμό της ανοδικής πορείας των επιτοκίων, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ροή κεφαλαίου προς τις αναδυόμενες αγορές. Η απόδοση του πλέον δραστήριου ομολόγου της Τουρκίας, αυτού με λήξη στις 16 Ιουνίου 2008, έπεσε στις αρχές Αυγούστου στο 19,5% από το 20% που βρισκόταν τον Ιούλιο.

Η απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας στις 8 Αυγούστου για διατήρηση των επιτοκίων επέδρασε άμεσα τόσο στη συναλλαγματική ισοτιμία, όσο και στις αποδόσεις των ομολόγων στην τουρκική αγορά. Μέχρι τη 17^η Αυγούστου η απόδοση του ομολόγου της 16^{ης} Ιουνίου 2008 μειώθηκε περαιτέρω στο 18,7%. Όμως, οι προσδοκίες της αγοράς για νέα αύξηση των επιτοκίων -από την τουρκική Κ.Τ. αυτή τη φορά- αποτέλεσαν ανασταλτικό παράγοντα για την αγορά τουρκικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων.

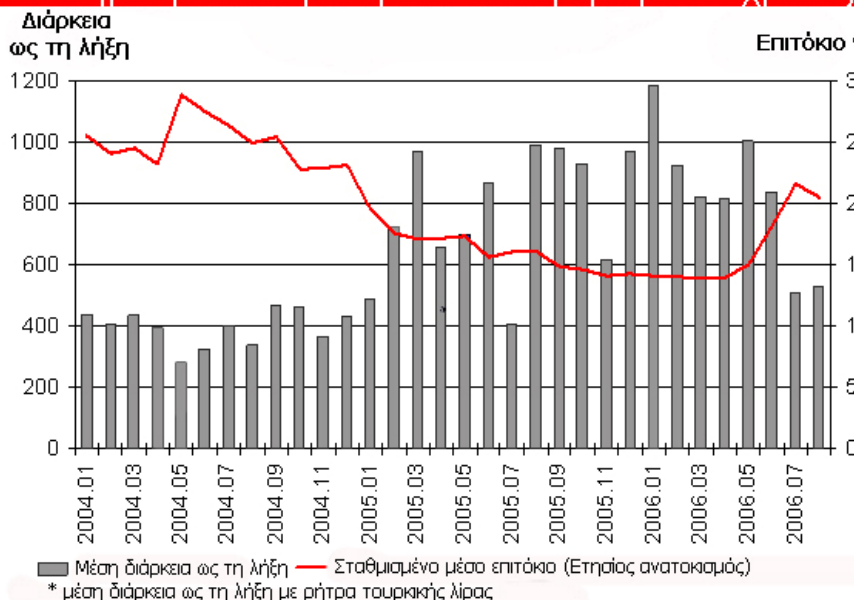
Στο δεύτερο μισό του Αυγούστου η αγορά είχε ήδη ενσωματώσει τις προσδοκίες για διατήρηση των επιτοκίων από την Κ.Τ. της Τουρκίας, με αποτέλεσμα η απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής, την 24^η Αυγούστου, να μην έχει σημαντικά αποτελέσματα στην αγορά. Οι αποδόσεις για τα ομόλογα ήταν στο 19,2% στο τέλος του μήνα. Αναφορικά με την τουρκική λίρα, η ισοτιμία YTL/USD μειώθηκε κατά 2,2% σε ονομαστικούς όρους και η ισοτιμία YTL/EURO έπεσε κατά 1,5%, φτάνοντας το 1,87 στο τέλος Αυγούστου.

Οι προσδοκίες της αγοράς για νέα αύξηση των επιτοκίων της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας αποτέλεσαν ανασταλτικό παράγοντα για την αγορά τουρκικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων.

Αναφορικά με την τουρκική λίρα, η ισοτιμία YTL/USD μειώθηκε κατά 2,2% σε ονομαστικούς όρους και η ισοτιμία YTL/EURO έπεσε κατά 1,5%, φτάνοντας το 1,87 στο τέλος Αυγούστου.

Το τουρκικό Υπουργείο Οικονομίας συνεκάλεσε μέσα στον Αύγουστο τέσσερις δημοπρασίες για τίτλους κυβερνητικού χρέους σε όρους τουρκικής λίρας, από τις οποίες οι τρεις αφορούσαν προεξοφλημένα γραμμάτια σταθερού επιτοκίου (discounted fixed notes) και η μια ομόλογο κυμαινόμενου επιτοκίου. Από τις δημοπρασίες αυτές η τουρκική Κυβέρνηση δανείστηκε 10,6 δις τουρκικών λιρών, ενώ την ίδια περίοδο έπρεπε να αποπληρώσει 12,8 δις τουρκικών λιρών για το εσωτερικό χρέος. Αυτά τα μεγέθη ανταποκρίνονται σε ποσοστό αναχρηματοδότησης 83% του χρέους, το οποίο είναι ελαφρώς χαμηλότερο από το αντίστοιχο του Ιουλίου που ήταν 88%. Την περίοδο Μαΐου – Ιουνίου, στο μέσο της οικονομική αναταραχής, το ποσοστό επαναχρηματοδότησης έφτασε στο 50%. Όμως, στη συνέχεια, η ηρεμία που επήλθε στις χρηματαγορές είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους δανεισμού και την αύξηση της μέσης διάρκειας ως τη λήξη των αξιόγραφων.

Μέση απόδοση και διάρκεια ως τη λήξη των δημοπρασιών για προϊόντα κυβερνητικού χρέους*

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας

Πιο συγκεκριμένα, η μέση απόδοση για το τουρκικό χρέος σε τουρκικές λίρες ήταν 20,5% τον Αύγουστο, μειωμένη κατά μια ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με τον Ιούλιο (21,5%), η οποία ήταν και η μέγιστη τιμή από τις αρχές του 2005. Από την άλλη πλευρά, η μέση διάρκεια ως τη λήξη των δημοπρασιών αυξήθηκε ελαφρώς τον Αύγουστο σε 528 ημέρες ,από 503 που ήταν τον Ιούλιο.

Μέσα στο Σεπτέμβριο το Υπουργείο Οικονομίας πρέπει να αποπληρώσει εσωτερικό χρέος αξίας 17,2 δις τουρκικών λιρών.

Μέσα στο Σεπτέμβριο το Υπουργείο Οικονομίας πρέπει να αποπληρώσει εσωτερικό χρέος αξίας 17,2 δις τουρκικών λιρών σχεδόν αποκλειστικά έναντι της αγοράς. Παρά το γεγονός ότι το ποσό αυτό είναι υψηλό, συγκρινόμενο και με περασμένους μήνες, οι πληρωμές για το εξωτερικό χρέος είναι της τάξης του 1 δις τουρκικών λιρών. Επομένως, οι συνολικές απαιτήσεις για χρηματοδότηση του κυβερνητικού χρέους κατά τον τρέχοντα μήνα ανέρχονται στα 18,2 δις τουρκικών λιρών. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της, η Κυβέρνηση θα δανειστεί από την αγορά 10,7 δις τουρκικών λιρών μέσα από δημοπρασίες. Αυτό το ποσό μεταφράζεται σε ποσοστό επαναχρηματοδότησης του εσωτερικού χρέους κατά 62%.

Παρ'όλ'αυτά και αν λάβουμε υπόψιν τα αντίστοιχα μεγέθη των προηγούμενων μηνών, αναμένουμε μεγαλύτερο ποσοστό επαναχρηματοδότησης του χρέους από το εξαγγελθέν. Το υπόλοιπο του συνολικού χρέους πρόκειται να εξυπηρετηθεί, σύμφωνα με τον προγραμματισμό, από τα διαθέσιμα (5,7 δις τουρκικών λιρών) και από πωλήσεις προς τους δημόσιους οργανισμούς (1,4 δις τουρκικών λιρών). Το Υπουργείο Οικονομίας της Τουρκίας έχει σημαντική ρευστότητα μετά την αποδέσμευση της πίστωσης από το ΔΝΤ, καθώς και από την είσπραξη των φορολογικών εσόδων, αλλά και τη μεταβίβαση των εσόδων από ιδιωτικοποιήσεις από το Ταμείο Εγγύησης των Αποταμιεύσεων και των Καταθέσεων (Savings and Deposits Insurance Fund). Για το μήνα Σεπτέμβριο η Κ.Τ. έχει προκηρύξει πέντε δημοπρασίες.

Το ενδεχόμενο αύξησης των επιτοκίων από την Κεντρική Τράπεζα τόσο μέσα στο Σεπτέμβριο, όσο μέχρι και την εκπνοή του έτους, δε θεωρείται πιθανό...

Αποπληρωμή εσωτερικού χρέους για το Σεπτέμβριο 2006 (εκ. τουρκικές λίρες)				
Ημερομηνία	Πληρωμές στην αγορά	Πληρωμές σε κρατικές επιχειρήσεις	Πληρωμές στην Κεντρική Τράπεζα	Σύνολο
06.09.06	137	8	8	153
10.09.06	449	-	-	449
13.09.06	9,616	-	-	9,616
20.09.06	-	260	-	260
27.09.06	6,721	-	-	6,721

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας

Στις αρχές του τρέχοντος μήνα, τα επίπεδα του πληθωρισμού έγιναν δεκτά με θετική αντίδραση από τις αγορές. Παρ'όλ'αυτά, η απόδοση του ομολόγου - benchmark με λήξη τη 16^η Ιουνίου 2008 παρέμενε την ίδια περίοδο στα 19,3%. Οι προσδοκίες για το επίπεδο του πληθωρισμού μέχρι το τέλος του 2006 βελτιώθηκαν και φτάνουν μέχρι και σε μονοψήφια νούμερα.

Δεδομένης της ανατιμημένης τουρκικής λίρας, των βελτιωμένων προσδοκιών και της διεθνούς σταθερότητας, το ενδεχόμενο αύξησης των επιτοκίων από την Κ.Τ. τόσο μέσα στο Σεπτέμβριο, όσο μέχρι και την εκπνοή του έτους, δε θεωρείται πιθανό. Όπως πάντα, τα στοιχεία που θα προέλθουν από την οικονομία των Η.Π.Α. και η πορεία των επιτοκίων στις λοιπές ανεπτυγμένες οικονομίες θα είναι ζωτικής σημασίας για την τουρκική αγορά.

...λόγω της ανατίμησης της τουρκικής λίρας, των βελτιωμένων προσδοκιών και της διεθνούς σταθερότητας.

Ο τραπεζικός τομέας

Στο πρώτο μισό του 2006 ο αριθμός των υποκαταστημάτων και των υπαλλήλων του κλάδου αυξήθηκε. Επιπλέον, το συνολικό ενεργητικό του κλάδου, οι χορηγήσεις και οι καταθέσεις αυξήθηκαν σε όρους τουρκικής λίρας, εξαιτίας του θετικού κλίματος. Παρά την αύξηση κατά 14,7% σε όρους τουρκικής λίρας σε σχέση με το τέλος του 2005, ο τραπεζικός τομέας συρρικνώθηκε κατά 3,9% σε όρους δολαρίου, εξαιτίας της ανατίμησης του δολαρίου. Από την άλλη πλευρά, η ανάπτυξη της πίστωσης στο πρώτο εξάμηνο του 2006 υπήρξε σημαντική τόσο σε όρους τουρκικής λίρας, όσο και σε όρους δολαρίου και οφείλεται, κυρίως, στην καλή πορεία της οικονομικής δραστηριότητας. Αντίθετα, την ίδια περίοδο σημείωσαν πτώση η απόδοση του ενεργητικού (Return On Assets) των τραπεζών και η απόδοση του μετοχικού κεφαλαίου (Return On shareholders' Equity).

Ο τραπεζικός τομέας συρρικνώθηκε κατά 3,9% σε όρους δολαρίου.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών μειώθηκε σε 18,6% τον Ιούνιο.

Βασική αιτία για αυτό το γεγονός αποτέλεσε η εντατικοποίηση του ανταγωνισμού στον κλάδο, καθώς και οι αναταραχές στις χρηματαγορές την περίοδο Μαΐου – Ιουνίου. Η βασικότερη, όμως, συνέπεια αυτής της αναταραχής παρατηρήθηκε στο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, ο οποίος μειώθηκε σε 18,6% τον Ιούνιο του 2006, από 24,2% στο τέλος του 2005.

	2003	2004	2005	2005 Ιούν.	2006 Ιούν.
Αριθμός Τραπεζών	50	48	47	48	47
Αριθμός Υποκαταστημάτων	6,078	6,219	6,276	6,146	6,563
Αριθμός Εργαζομένων	124,030	127,944	132,977	130,544	139,355
Συνολικό Ενεργητικό (Δις \$)	178.9	228.3	295.6	251.4	284.0
Χορηγήσεις Δανείων (Δις \$)	47.4	74.0	111.6	90.7	121.8
Αξιόγραφα (Δις \$)	76.5	92.2	106.5	98	99.6
Καταθέσεις (Δις \$)	111.3	142.4	181.0	152.5	175.8
Καθαρά κέρδη (Δις \$)	4.1	4.7	4.3	3.1	3.1
Χορηγήσεις / Συνολικό Ενεργητικό (%)	26.5	32.4	37.8	36.1	42.9
Επισφαλή Δάνεια	11.5	6.0	4.8	5.4	3.7
Αξιόγραφα / Συνολικό Ενεργητικό (%)	42.8	40.4	36.0	39.0	35.1
Καταθέσεις/Υποχρεώσεις (%)	62.2	62.4	61.2	60.7	61.9
Καθαρά κέρδη/Συνολικό Ενεργητικό (%)	2.3	2.1	1.4	1.2	1.1
Καθαρά κέρδη/Μετοχικό Κεφάλαιο (%)	15.8	14.0	10.6	9.0	9.8
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (%)	30.9	28.8	24.2	25.6	18.6

Μέχρι και τη 18^η Αυγούστου 2006, οι συνολικές καταθέσεις του τραπεζικού τομέα άγγιξαν τα 276,9 δις τουρκικών λιρών.

Οι καταθέσεις σε συνάλλαγμα αυξήθηκαν σε σχέση με τον περασμένο μήνα κατά 7,4% σε όρους δολαρίου

Πηγή: BRS4

Μέχρι και τη 18^η Αυγούστου 2006, οι συνολικές καταθέσεις του τραπεζικού τομέα άγγιξαν τα 276,9 δις τουρκικών λιρών, δηλαδή, σημείωσαν αύξηση της τάξης του 13,9% σε σχέση με το τέλος του 2005 και 0,4% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Η αύξηση των καταθέσεων προήλθε, κυρίως, από την αύξηση των καταθέσεων σε τουρκικές λίρες και σε συνάλλαγμα. Οι καταθέσεις σε συνάλλαγμα αυξήθηκαν σε σχέση με τον περασμένο μήνα κατά 7,4% σε όρους δολαρίου.

Τραπεζικός Τομέας

	2006							Ετήσια Μεταβολή (%)
	2004	2005	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος 18 Αυγ.		
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (εκ. τουρκικές λίρες)								
Σύνολο καταθέσεων	191,360	243,160	254,746	279,015	281,361	271,749	276,872	13.9
Τουρκικές λίρες	106,075	153,995	167,261	177,421	177,451	170,734	174,551	13.3
Συνάλλαγμα	85,285	89,165	87,485	101,594	103,910	101,015	102,321	14.8
Συνάλλαγμα (\$)	63,552	66,203	66,817	67,686	66,462	68,493	71,965	8.7
Καταθέσεις FX/Σύνολο Καταθέσεων (%)	44.6	36.7	34.3	36.4	36.9	37.2	37.0	
ΛΕΙΟΓΡΑΦΑ (εκ. τουρκικές λίρες)								
Σύνολο	123,695	142,853	149,798	159,582	159,501	157,003	152,832	7.0
ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ (εκ. τουρκικές λίρες)								
Σύνολο πιστώσεων	97,329	147,510	166,828	184,008	193,305	191,486	191,273	29.7
Τουρκικές λίρες	62,542	105,945	119,229	127,629	133,112	134,361	136,289	28.6
Συνάλλαγμα	34,787	41,565	47,599	56,379	60,193	57,125	54,984	32.3
Χορηγήσεις Λιανικής	34,930	62,348	62,348	74,582	79,384	84,476	85,077	36.5
Χορηγήσεις Λιανικής / Σύνολο Πιστώσεων (%)	35.9	42.3	37.4	40.5	41.1	44.1	44.5	
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ (%)								
Σύνολο Δανειών	6.0	4.8	4.4	4.0	3.8	3.8	3.9	
Δάνεια προς λιανική αγορά	2.2	2.5	2.6	2.5	2.4	2.4	2.4	
ΚΑΘΑΡΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (εκ \$)								
Σύνολο	-71	-97	-907	-862	-362	159	259	
Εντός ισολογισμού	-1,390	-1,880	-7,364	-6,320	-5,796	-8,148	-6,743	
Εκτός ισολογισμού	1,318	1,784	6,458	5,457	5,434	8,306	7,001	
Πηγή: BRSA								

Η συνολική πίστωση που χορήγησε ο τραπεζικός τομέας ως τη 18^η Αυγούστου μειώθηκε ελαφρώς σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Η συνολική πίστωση που χορήγησε ο τραπεζικός τομέας ως τη 18^η Αυγούστου, αυξήθηκε κατά 29,7%, φτάνοντας σε αξία τα 191,3 δις τουρκικών λιρών, ενώ μειώθηκε ελαφρώς σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Η ύφεση που καταγράφηκε στα καταναλωτικά και στα επιχειρηματικά δάνεια, είναι πιθανό να σηματοδοτήσει την κάμψη στην εσωτερική ζήτηση και στις επενδύσεις στην επόμενη περίοδο.

Την ίδια περίοδο το χαρτοφυλάκιο των τραπεζών αυξήθηκε κατά 7% σε σχέση με το τέλος του 2005, ενώ σημείωσε μείωση 3,9% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Στις 28 Αυγούστου, οι τράπεζες είχαν συνολικά ανοικτές θέσεις αγοραστή (long) στο συνάλλαγμα αξίας 259 εκατομμύρια δολάρια.

Το χαρτοφυλάκιο των τραπεζών σημείωσε μείωση 3,9% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Καζάκος

Συντακτική ομάδα: Τριαντόπουλος Χρήστος (υπεύθυνος σύνταξης) – ctriantopoulos@yahoo.gr

Κατσαντώνης Αθανάσιος

- katsantonis_thanasis@yahoo.gr